

Undersökning om betydande miljöpåverkan

2024-04-04

tillhörande detaljplanen för

del av fastigheterna **Liljan 6** och **Tulpanen 18 (Spiralen Köpcentrum)**

med närområde inom Gamla staden i Norrköping

SPN 2021/0388 214

SAMRÅDSHANDLING

SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET

www.norrkoping.se

1. Syftet med undersökning om betydande miljöpåverkan

Enligt 6 kapitlet 3 § miljöbalken (MB) ska kommunen göra en strategisk miljöbedömning när en detaljplan eller ett program ska upprättas eller ändras. Den strategiska miljöbedömningens första steg, enligt 6 kapitlet 5-6 §§ MB, är att undersöka om genomförandet av detaljplanen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Om så är fallet ska en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) göras.

Om en verksamhet enligt 7 kapitlet 28a § MB kräver tillstånd eller om planen förutsätter verksamhet enligt miljöbedömningsförordningen (2017:966) 2 §, punkt 2 och 6 § eller bilagan till denna förordning antas planen alltid medföra en betydande miljöpåverkan.

Genomförandet av en detaljplan antas alltid medföra en betydande miljöpåverkan om planområdet får tas i anspråk för de ändamål som anges i 4 kapitlet 34 § plan- och bygglagen (PBL).

Bedömningarna är preliminära. Ny kunskap som tillförs planarbetet kan innebära att bedömningarna måste omvärderas.

2. Motiverat ställningstagande

Genomförandet av detaljplanen bedöms inte medföra någon betydande miljöpåverkan eller risk för påtaglig skada för berörda riksintressen enligt 3 och 4 kapitlet miljöbalken, inte heller risk för överskridande av beslutade miljö kvalitetsnormer enligt 5 kapitlet miljöbalken. Detaljplanen syftar huvudsakligen till att måttligt utöka en redan befintlig verksamhet, centralt belägen i staden. Förtätning inom stadsbebyggelsen ger ett ökat underlag för kollektivtrafiken, bättre utnyttjande av befintlig infrastruktur och ytterligare tillgänglighet till servicefunktioner för fotgängare och cyklister. En miljökonsekvensbeskrivning har därför inte upprättats.

3. Alternativ lokalisering

En alternativ lokalisering är inte aktuell med anledning av detaljplanens syfte.

4. Detaljplanens syfte

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra utökning av befintlig centrumbebyggelse. I samband med utökningen av centrumbebyggelsen utvecklas även det allmänna gaturummet för att skapa en sammanhängande stadsmiljö. Planen syftar även till att bekräfta den glaskupol som över mark förbinder fastigheterna Liljan 6 och Tulpanen 18, genom att möjliggöra ett tredimensionellt utrymme för kvartersmark över allmän plats. Vidare är syftet att tydliggöra vilka kulturhistoriska karaktärsdrag som ska värnas vid förändring av bebyggelsen.

5. Undersökning om betydande miljöpåverkan för miljöaspekter

Kriterier	JA (J)	KANSKE (K)	Nej (N)
PÅVERKAN PÅ MILJÖMÅL			
Globala, nationella och regionala miljömål	X		
<p>Planförslaget påverkar Norrköpings måluppfyllelse positivt vad gäller flera av FN:s 17 globala miljömål, i synnerhet mål 8 och 11 som rör <i>Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt</i> samt <i>Hållbara städer och samhällen</i>. Detsamma gäller för regeringens nationella miljömål om <i>God bebyggd miljö</i>. Planförslaget möjliggör för en etablerad verksamhet att utökas och utvecklas vilket ger förutsättningar för en positiv ekonomisk utveckling och ökat antal arbetstillfällen. Därutöver kan områdets stadsmässighet förbättras från läget idag i och med att utformningen av det allmänna gaturummet ses över i samband med planarbetet.</p>			
Miljöorienterade mål i Norrköpings kommuns aktuella budget	X		
<p>Norrköping kommuns övergripande mål finns formulerade i "Budget för 2024 och plan för 2025-2027". Detaljplanen bidrar till mål 2 <i>Norrköpings kommun ska ha ett starkt näringsliv för lokal tillväxt</i>, genom att möjliggöra för utveckling av en befintlig verksamhet.</p> <p>Detaljplanen bidrar även till att målet om <i>Trygghet och säkerhet</i> (mål 6) efterlevs genom att den allmänna platsen ses över och rustas upp i samband med genomförandet av detaljplanen.</p>			
PÅVERKAN PÅ LAGSTIFTADE SKYDD			
Riksintressen: 3 och 4 kapitlet MB om hushållning av mark och vatten			X
<p>Planförslaget möjliggör en mindre förtätning inom den centrala staden och ökar därmed användningen på redan ianspråktagen mark. Planområdet omfattas av riksintresse för kulturmiljövård. Detaljplanen tar hänsyn till rutnätsplanen i staden och genomförande av detaljplanen bedöms inte innebära skada på riksintresset. Detaljplanen bedöms inte påverka riksintressen enligt 3 och 4 kapitlet miljöbalken negativt.</p>			

Kriterier	JA (J)	KANSKE (K)	Nej (N)
5 kapitlet MB om miljö kvalitetsnorm (luft, vatten eller mark)			X
<p>Detaljplaneförslaget bedöms inte påverka miljö kvalitetsnormerna för luft, vatten eller mark negativt.</p> <p>Luft: Den utökning av verksamheten som detaljplanen möjliggör är i sammanhanget mycket liten. Utökningen bedöms inte leda till att miljö kvalitetsnormerna för luft överskrids.</p> <p>Vatten: Planområdet ligger inom avrinningsområdet för Motala ström (Glan-Bråviken, SE649609-152033). Denna vattenförekomst har en otillfredsställande ekologisk status och uppnår ej god kemisk status. Enligt miljö kvalitetsnormen för vatten ska god ekologisk status uppnås till 2039 och god kemisk ytvattenstatus uppnås till 2027, med undantag för bromerade difenylterar (PBDE) samt kvicksilver.</p> <p>Markanvändningen inom planområdet kommer efter detaljplanens genomförande inte förändras från läget idag. Planen förväntas heller inte leda till en ökad föroreningstransport från området. Sammantaget bedöms inte recipientens möjligheter att nå miljö kvalitetsnormerna påverkas negativt av planförslaget. Det bedöms heller inte finnas något reningsbehov inom planområdet.</p>			
7 kapitlet MB om skydd (Natura 2000, naturreservat, kulturresevat, landskapsskydd, biotopskydd, strandskydd, skyddsområde för vattentäkt)			X
Ingen påverkan.			
9-15 kapitlet MB (tredje avdelningen) om anmälan eller tillståndsprovning (täkt, avfall, farligt material, avhjälpandeåtgärd för förorenade områden med mera)		X	
<p>Baserat på tidigare verksamheter (till exempel bilvårdsanläggning, verkstadsindustri och skrothantering) föreligger risk för föroreningar i och närheten till planområdet. Miljö teknisk markundersökning kommer utföras under planprocessen och färdigställas senast till granskningsskedet, för att se om det finns markföroreningar inom planområdet som behöver åtgärdas.</p> <p>Om det påträffas markföroreningar ska anmälan om avhjälpandeåtgärd lämnas till miljö- och hälsoskyddsmyndigheten i enlighet med 10 kapitlet miljö balken för att åtgärda föroreningar.</p>			

Kriterier	JA (J)	KANSKE (K)	Nej (N)
Fornlämningar och byggnadsminnen			X
Inga kända fornlämningar finns inom planområdet. Tillstånd till ingrepp i fornlämningsområdet L2009:7173 har beviljats av Länsstyrelsen i Östergötland. Beslutet motiveras av att de schaktnings- och markarbeten som planeras kommer att vara så pass grunda att ingen risk föreligger för att påverka eventuellt bevarade delar av fornlämningen.			
ÖVERENSSTÄMMER MED KOMMUNALA RIKTLINJER	J	K	N
Program			X
Inget program finns för området.			
Översiktsplanen	X		
Översiktsplan för staden Norrköpings kommun, antagen av kommunfullmäktige 2017, anger följande strategi för aktuellt område: <i>”Det är av mycket stor vikt att tillräckliga ytor för service i form av handel och offentlig service finns kvar. Hushållning med markresurser är därför av yttersta vikt. I vissa lägen kan det därför vara möjligt att bygga ut stadsdelen genom påbyggnad av redan befintliga byggnader.”</i> Detaljplaneförslaget överensstämmer med översiktsplanen.			
Riktlinjer för bostadsförsörjning			X
Inte aktuellt.			

Kriterier	JA (J)	KANSKE (K)	Nej (N)
Dagvattenhantering	X		
<p>Inom planområdet avrinner idag dagvattnet till dagvattenledning i Sankt Persgatan och vidare österut. Vid extrema regn kan stående vatten bildas i lokalt instänga områden utmed fasaden mot fastigheten Tulpanen 18. Genom höjdsättning av allmän plats kommer avvattningen förbättras och ytliga rinnvägar tillskapas i syfte att minska risken för stående vatten mot befintlig bebyggelse.</p> <p>Det föreligger ingen ytterligare problematik gällande dagvattenhanteringen i området. Utöver att möjliggöra för nya rinnvägar till dagvattennätet i gaturummet behöver inga särskilda dagvattenåtgärder vidtas, med hänsyn till att det inte sker någon påtaglig förändring i markanvändning från läget idag.</p> <p>Den bebyggelse som detaljplanen möjliggör bedöms inte leda till ökade dagvattenmängder eller ökat behov av rening. Ingen ökning av hårdgjorda ytor föreslås och området i sin helhet bedöms kunna fortsatt hantera sitt dagvatten på samma sätt som i nuläget. Åtgärder kommer att vidtas för att motverka översvämningsrisk vid extrema regn, se rubrik <i>Ökad nederbörd och översvämnningar</i>.</p>			
Naturvård	X		
Ingen påverkan.			
Gemensam klimatvision för Linköping-Norrköping	X		
<p>Detaljplanen är förenlig med klimatvisionen. Förtätning inom den centrala staden ger förutsättningar för effektivare användning av infrastrukturen och ett minskat bilberoende.</p>			

Kriterier

JA (J)   KANSKE (K)   Nej (N)

PÅVERKAN PÅ MARK, VATTEN OCH ANDRA RESURSER			
	JA (J)	KANSKE (K)	Nej (N)
Mark (föroreningar, erosion, skred, sättningar med mera)		X	
<p>Geoteknik: Jordkartan framtagen av SGU (Sveriges geologiska undersökning) visar att jorden inom planområdet består av postglacial sand eller finsand. Genomsläppligheten är hög. Ingen uppenbar skredrisk finns.</p> <p>Ingen geoteknisk utredning har utförts i samband med detaljplanen, däremot finns befintliga geotekniska utredningar delvis inom och i närområdet av detaljplanen. Sammantaget framgår en känd sättningsproblematik i området om cirka 3 millimeter per år. De geotekniska förutsättningarna bedöms inte utgöra ett hinder för planförslaget.</p> <p>Föroreningar: Baserat på tidigare verksamheter (till exempel bilvårdsanläggning, verkstadsindustri och skrothantering) föreligger risk för föroreningar i och närheten till planområdet. Miljöteknisk markundersökning kommer utföras under planprocessen och färdigställas senast till granskningsskedet, för att se om det finns markföroreningar inom planområdet som behöver åtgärdas.</p>			
Vatten (flödesriktning, grundvattenkvalitet, vattentillgång med mera)			X
Ingen påverkan.			
Luft och lokalklimat (luftrörelse)			X
Ingen påverkan.			
Djurliv och vegetation (förändring av sammansättning eller antal, minskning eller införande av art. Skapas någon barriär? Påverkas biologisk mångfald?)			X
Ingen påverkan.			

Kriterier	JA (J)	KANSKE (K)	NEJ (N)
Landskaps- och stadsbild	X		
<p>Positiv påverkan på stadsbilden och ökad attraktivitet för staden.</p> <p>Området har potential att utveckla och förädla sin offentliga miljö såväl som arkitektoniska kvaliteter. Tidigare har platsen i viss mån upplevts som en transportsträcka, med undantag från den uteservering som finns i anslutning till Drottninggatan. Genom att bygga igen gångarkaderna skapas en tydligare definition av gaturummet som också ges möjlighet att få en mer inbjudande utformning och platsbildning.</p>			
Miljöpåverkan från omgivande verksamhet			X
<p>Ingen påverkan.</p>			
Transporter/kommunikation (minskning eller ökning, investering)			X
<p>Ingen ökning av transporter bedöms ske.</p> <p>Genomförandet av detaljplanen innebär i huvudsak att befintliga gångarkader mot Sankt Persgatan inom fastigheterna Liljan 6 respektive Tulpanen 18 kan byggas igen samt att befintlig glaskupol planläggs för centrumändamål. Dessutom ligger området i ett centralt och mycket kollektivtrafiknära läge där det finns goda möjligheter att välja andra transportmedel än bil.</p>			
Rekreation		X	
<p>Möjlig positiv påverkan. Upprustningen av allmän plats innebär möjligheter att förädla gaturummet med nya kvaliteter som kan gynna vistelseförutsättningarna.</p>			

Kriterier	JA (J)	KANSKE (K)	NEJ (N)
Kulturmiljö	X		
<p>Centrumbyggnaderna inom fastigheterna Liljan 6 och Tulpanen 18 har studerats närmare i samråd med stadsantikvarie och stadsarkitekt, där vissa kulturhistoriskt intressanta element och värden har identifierats. De mest kulturbärande elementen är glaskupolen och ett burspråk på centrumbyggnaden inom fastigheten Liljan 6. Hänsyn till dessa byggnadsdelar garanteras av de varsamhetsbestämmelser som planförslaget innehåller.</p> <p>I angränsning till detaljplanen finns byggnader som har höga kulturhistoriska värden enligt kommunens byggnadsinventering. Dessa bedöms inte påverkas negativt av planförslaget.</p>			
Jordbruksmark			X
Ingen jordbruksmark berörs.			
Nuvarande mark- och vattenanvändning	X		
<p>Mycket liten påverkan då detaljplanens genomförande innebär att allmänt tillgängliga gångarkader om 1,5 – 2 meters djup sätts igen och blir kvartersmark för centrumändamål (handel, butiker och caféer). I övrigt är markanvändningen den samma likt idag. Det allmänna gaturummet kommer dock att rustas upp vilket bidrar positivt till platsens attraktivitet.</p>			
Inte förnyelsebara naturresurser			X
Ingen påverkan.			
PÅVERKAN PÅ MÄNNISKORS HÄLSA, TRYGGHET OCH SÄKERHET			
Ljus (bländande ljussken)			X
Ingen påverkan.			
Luftkvalitet (föroreningar, lukt, partiklar)			X
Ingen påverkan.			

Kriterier	JA (J)	KANSKE (K)	Nej (N)
Buller och vibrationer			X
Planområdets är bullerutsatt från Drottninggatans spårvagnstrafik. Utökning av kontorslokaler på övre våningsplan har beviljats via bygglovsprövning. Bullerfrågan bedöms därmed som avhandlad. I övrigt bedöms bullerförutsättningarna i området inte ha någon betydande påverkan för planförslaget.			
Trygghet och säkerhet			X
Skyddsrum finns inte inom planområdet men i nära anslutning, inom fastigheten Tulpanen 18. Skyddsrum får inte tas ur drift, avvecklas eller rivas utan beslut av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).			
Risk (farliga verksamheter, farligt gods, radon, allergener, översvämning med mera)			X
I dagsläget finns ingen översvämningsrisk från vattendrag, sjöar eller hav för planområdet. Radonundersökningar i närområdet visar att marken klassificeras som lågradonmark.			
KLIMATPÅVERKAN	J	K	N
Påverkan			X
Energianvändning i byggnader: Ingen betydande påverkan. Fjärrvärme är redan utbyggt i området. Transporter: Centrumnära förtätning med utökad service ger förutsättningar för ett minskat transportbehov och bilanvändning. Området går lätt att nå via gång eller cykel. Kollektivtrafik finns i nära anslutning, turtätheten bedöms inte påverkas av detaljplanens genomförande. Närliggande bebyggelse: Ingen betydande påverkan. Förändrad omvärld: Påverkan är positiv men inte betydande. Den nya exploateringen är centralt belägen och utökningen av servicefunktioner ger förutsättningar för en reduktion av transportrelaterade utsläpp.			

Kriterier	JA (J)	KANSKE (K)	Nej (N)
KLIMATANPASSNING	J	K	N
Högre temperaturer			X
Ingen betydande påverkan. Utemiljön längs Sankt Persgatan skuggas redan till stor del av intilliggande bebyggelse vilket är positivt för ett behagligt mikroklimat vid högre temperaturer. Föreslagen exploatering är varken tillräckligt storskalig eller tät nog för att ha en betydande påverkan. En målsättning är att öka andelen gröna inslag i gatumiljön vilket kan ha en positiv effekt på att sänka temperaturen i området.			
Ökad nederbörd och översvämningar	X		
För fastigheten Tulpanen 18 finns idag risk att vatten samlas invid fasad mot Sankt Persgatan under extrema regnhändelser, och att lokaler kan ta skada som följd. Vid ett 100-års regn kan stående vatten samlas till ett maximalt djup av 0,3-0,5 meter. För att undvika skador vid extrema regn är det viktigt att det finns möjligheter för ytligt rinnande vatten att avrinna till dagvattennätet. Utformningen av den del av Sankt Persgatan som omfattas av planen ska säkerställa att stående vatten inte bildas utmed centrumbyggnadernas fasader. Efter exploatering ska höjdsättning inom planområdet medföra att ytavrinning sker nedåt i riktning från byggnader till ledningsnät för dagvatten.			
Stigande havsnivåer			X
Ingen påverkan.			
Risker för ras, skred och erosion			X
Ingen påverkan.			
ÖVRIGT	J	K	N
Uppstår kumulativa eller tillfälliga miljöeffekter	X		
Tillfälliga miljöeffekter kommer uppstå i form av buller, vibrationer och utsläpp av växthusgaser vid byggnation. Avskärmning av byggarbetsplatsen kan hindra spridning av dammpartiklar och buller.			

Kriterier	JA (J)	KANSKE (K)	Nej (N)
Betydande miljöpåverkan i näraliggande kommun eller land			X
Ingen påverkan.			

6. Undersökning om betydande miljöpåverkan för sociala aspekter

Kriterier	JA (J)	KANSKE (K)	Nej (N)
SOCIAL HÅLLBARHET	J	K	N
Nationella folkhälsomål	X		
Positiv påverkan på mål 5, <i>Boende och närmiljö</i> . Genom att rusta upp den allmänna platsen utmed Sankt Persgatan förbättras närmiljön för de boende i området.			
Jämställdhet			X
Planen innebär ingen särskild påverkan för jämställdheten.			
Tillgänglighet		X	
Eftersom befintliga gångarkader föreslås byggas igen reduceras gaturummets bredd i markplan från cirka 16 meter till cirka 12 meter. Däremot föreslås att stråket utformas som en mer sammanhängande yta vilket kan få positiva effekter för tillgängligheten i området. Bredder och framkomlighet för gång och cykel på berörd sträcka ska utformas enligt kommunens riktlinjer.			
Barnperspektiv		X	
Positiv men inte betydande påverkan.			
Trafikstruktur som medger självständighet för barn: den del av Sankt Persgatan som berörs av detaljplanen är idag en bilfri gågata och kommer förbli det, vilket är positivt för barnens möjlighet och säkerhet att ta sig fram på egen hand.			
Identitet: en målsättning med projektet är att stärka platsens identitet som vistelseyta inom den centrala staden.			

Kriterier	JA (J)	KANSKE (K)	Nej (N)
Sammanhållen stad	X		
Positiv påverkan. Detaljplanens genomförande bidrar till en ökad attraktivitet för staden. Centrumbyggnadernas nya arkitektur i samband med en ny utformning och kvalitativa material inom gaturummet bidrar positivt till en levande innerstadsmiljö och förbättrar stadsmässigheten. Att förtäta och inreda för kontorsverksamheter centralt i staden gynnar även resenärsunderlaget för hållbara transporter, såsom cykel och kollektivtrafik. Förtätning med kommersiella verksamheter och fler arbetsplatser skapar förutsättningar för minskade avstånd mellan boende och service.			

7. Medverkande tjänstemän

Undersökningen om betydande miljöpåverkan har upprättats av Hannes Granath i samverkan med Magnus Gullstrand på samhällsbyggnadskontoret, detaljplanering i Norrköpings kommun.

Samhällsbyggnadskontoret

Julia Stenström Karlsson
enhetschef detaljplanering

Hannes Granath
planarkitekt

8. Referenser

Utredningar för detaljplanen

Dagvattenutredning – Detaljplan för del av fastigheterna Liljan 6 och Tulpanen 18 inom Gamla Staden i Norrköpings Kommun. 2024-03-18

Kommunala handlingar och riktlinjer

Arkitekturstaden Norrköping – riktlinje för arkitektur och stadsbyggnad. Stadsbyggnadskontoret, Norrköpings kommun, antagen av kommunfullmäktige 2018-08-27.

Avfallsplan KS 2019/1482. Nodra AB, antagen av kommunfullmäktige 2020-08-31.

Budget 2024 och plan 2025-2027 Norrköpings kommun (KS 2022/1143). Antagen av kommunfullmäktige 2023-06-19.

Riktlinjer för arbetsmiljö och tillgänglighet för avfallshantering. Norrköping Vatten och Avfall AB, Norrköpings kommun, 2014-04-01.

Riktlinje för hållbar dagvattenhantering, beslutad av KCVD, Forum för Kontorschef Samhällsbyggnadskontoret och Verkställande direktör, Nodra AB, 2019-04-30.

Riktlinjer för parkering. Tekniska kontoret, Norrköpings kommun, antagen 2017-02-27.

Riktlinje för detaljhandeln i Norrköpings kommun. Norrköpings kommun, 2022-06-18

Tillägg till översiktsplan – Trafikstrategi för Norrköping. Norrköpings kommun. Antagen av kommunfullmäktige 2022-05-25.

Åtgärdsprogram – PM10, Program för att sänka halterna av hälsoskadliga partiklar och andra föroreningar i Norrköpings kommun. 2006-06-07.

Översiktsplan för staden. Norrköpings kommun. Antagen av kommunfullmäktige 2017-06-19.

Övriga referenskällor

Kommuntäckande markradonundersökning Norrköpings kommun. SGI Statens geotekniska institut. Linköping 1990-01-16.

Rapport nr. 2008-76 Detaljerad översvämningskartering längs Motala ström, Roxen, Glan och Bråviken. SMHI, 2009-05-25.

Skyfallskartering Norrköpings kommun. WSP Bro & Vattenbyggnad. Stockholm. 2017-06-30.

VISS Vatteninformationssystem Sverige, Länsstyrelsen, november 2022.

<http://www.viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterEUID=SE649686-151617>